

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ *

72

Ἐπιστολὴ τοῦ Γεροκυρίλλου ἑκ Πάρου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον, ἀπαντητικὴ καὶ εὐχαιτικὴ. (Μάρτιος 1832).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 95. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάρτου μὲ ὑδατίνας γραμμάς, διαστ. 0,35×0,22 μ. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας σελίδος: «*Τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ Κυρίῳ κυρίῳ Μελετίῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κρήτης. | Προσκυνητῶς. | Εἰς Κρήτην*». Ἡ σφραγὶς ἀπεκολλήθη. Κατάστασις διατηρήσεως ἱκανοποιητικὴ. Μικραὶ φθοραὶ ἐξ ὑγρασίας καὶ σιτῶν. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος.

» *Τὴν ὑμετέραν θεοπροβλήτον καὶ σεβασμιωτάτην Πανιερότητα ταπεινῶς προσκυνῶν | εὐλαβῶς κατασπάζομαι τὴν χαριτόβρυτον καὶ ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν.*

† Ἦν καὶ διαφυλάττοι ὁ πολυέλεος Θεὸς ἐν Κυρίῳ εὐθυμον, μακροημερεύουσαν καὶ ἄνωτέραν | παντὸς λυπηροῦ συναντήματος, πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ ὑπ' αὐτὴν λογικοῦ ποιμνίου. | Περιχαρῶς δὲ ὑποδεξάμενος τὸ προσκυνητὸν μοι Γράμμα Σας, ἐδόξασα τὸν Θεόν, ὅτι | ἔτι καὶ ἔτι φυλάττει εἰς τὸ ταλαίπωρον Γένος μας ποιμένας ἀληθεῖς, καὶ τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν | θύοντας ὑπὲρ τῶν προβάτων, ὡς ὁ ἀρχιποιμὴν Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ΧΣ, καὶ ὑπερεδό | ξασα καὶ ὑμᾶς ἐμακάρισα ὅτι φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομειῖσθε τὸν ἁμαρᾶν | τινον τῆς δόξης στέφανον. ἀλλ' ἐγὼ ὁ τάλας τί γένωμαι ὅπου ἔφθασα τοὺς ἐννενήκοντα | καὶ διὰ τὸ πολυώδυνον γῆρας μου εἶμαι κλινοπειτής· εἶμαι εἰς τὰ πάντα ἄχρηστος καὶ | πρὸς Θεὸν καὶ εἰς ἀνθρώπους. Ὅθεν θέλει Σᾶς ἐξαποστείλῃ ἡ Θεία Πρόνοια ἄξιον | εἰς τὴν διακονίαν ταύτην. διὰ δὲ τῶν θεοπειθῶν σας εὐχῶν νὰ εὕρω τάχιον τὸ τέλος.

Ὁ Θεὸς νὰ στερεοῖ τὴν Πανιερότητά της εἰς ἔτη πάμπολλα.

Ἰωάνν. Μαυρίου λα'. Ἐν τῇ νήσῳ Πάρῳ κατὰ τὸ Μονήδριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου¹.

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 95. Ἀπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 56 ἐγγράφου, λόγῳ ὑφιοταμένων δυσχερειῶν περὶ τὴν ταξινόμησιν, τὰ ἐγγραφα δημοσιεύονται ἀπλῶς κατὰ χρονολογικὴν σειρᾶν.

*Τῆς Πανιερότητός της ταπεινὸς προσκυνητῆς ὁ |
Γεροκύριλλος*

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

¹⁾ Τίς ἦτο ὁ Γεροκύριλλος καὶ ποία ἦτο ἡ σχέσις ἐξαρτήσεως τοῦ Μονυδρίου τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἐν Πάρῳ ἐκ τῆς Μητροπόλεως Κρήτης δὲν γνωρίζω. Βλ. κατωτέρω καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 77 ἔγγραφο τοῦ ἰδίου.

73

Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἀθανασίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον, εὐχαριστήριος διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Πρωτοσυγγέλου του καὶ ἀναιρετικὴ κακοήθων διαβολῶν ὡς πρὸς τὰς πρὸς αὐτὸν διαθέσεις του. (Μάϊος 1832).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 125. Ἐπὶ διφύλλου χάρτου διαστ. 0,355×0,24 μ. μὲ ὑδατίνας γραμμάς, στοιχεῖα *EP* καὶ σχηματικὸν λέοντα. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας: «*Τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ Θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ Κρήτης, | ὑπερίμῳ καὶ ἐξάρχῳ Εὐρώπης, ἐν Χ(ριστ)ῷ λίαν ἀγαπητῷ καὶ περιπο | θήτῳ ἀδελφῷ καὶ Συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν Μειριότητος κυρίῳ Μελετίῳ. | ἀσπασίως*». Δι' ἄλλης χειρός: «*Ἐ. τοῦ Ἱεροσολύμων*». Σφραγίς δι' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ δυσδιάκριτος. Διατήρησις ἀρίστη.

† Ἀθανάσιος ἐλέῳ Θεοῦ (δυσξύμβλητος τίτλος) ¹

† Πανιερώτατε καὶ θεοπρόβλητε Μητροπολίτα τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Κρήτης, ὑπέριμε | καὶ ἐξαρχε Εὐρώπης, ἐν χ(ριστ)ῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῷ | τῆς ἡμῶν Μειριότητος κύριε Μελέτιε. Τὴν φίλην ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα ἐν | χριστῷ ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενοι, ἡδιστα προσαγορεύομεν. Ἄσμενοι ἐδεξάμεθα τὸ | ἀπὸ βας τοῦ φθίνοντος σεσημειωμένον ἀδελφικὸν Γράμμα της, καὶ ἐχάρημεν ἐπὶ | τῇ δηλώσει τῆς ἐφετιῆς ἡμῖν ἀγαθῆς της ὑγείας, ἣν καὶ βραβεύοι αὐτῇ ὁ Κύριος μετὰ | πάντων τῶν ἐφετῶν μέχρι τερμάτων ἐπιμηκίστου ζωῆς. Πολλῆς δὲ ὑποχρεώσεως | αἰσθήματα συνελάβομεν διὰ τὴν εὐνοϊκὴν καὶ Ἀρχιεροπρεπῆ τῷ ὄντι παράστασιν | της πρὸς τὸν ἡμέτερον Πρωτοσύγκελλον, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν χορηγηθεῖσαν τῆς περιη | γήσεως ἄδειαν, καὶ πᾶσαν ἄλλην εὐμενῆ προστασίαν τε καὶ δεξίωσιν, καθότι τῷ | τρόπῳ τούτῳ παρέστησε τὴν τε πρὸς ἡμᾶς ἐπίκλισιν καὶ τὴν πρὸς τὸν ζωοδόχον Τάφον | εὐλάβειάν της, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς ἐκ περισσοῦ ἀγαπῶμεν καὶ εὐνοοῦμεν | τὴν Πανιερότητα της, καὶ δι' εὐφήμου γλώττης τὸ Ἱερὸν αὐτῆς ἄγομεν ὄνομα. | Δυσηρεστήθημεν δὲ ἐφ' οἷς ὁ φλύαρος ἐκεῖνος θρασέως διέβαλε ² πρὸς τὴν Πανιε | ρότητά της τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ἡμετέρας πρὸς αὐτὴν ἀγάπης, καταβακχεύσας ἡμῖν | κατηγορίαν καὶ δυσφημίαν τοῦ ὀνόματός

της, καὶ ἄλλα ὅσα ἡ κακὴ αὐτοῦ γνώμη | τὸν ὑπηγόρευσε. Καὶ βεβαίως δὲν τὰ ἀπεδέχθη ὡς ἀληθῆ καὶ ἡ Πανιερότης της. | ἐὰν δὲ ἔφθασεν, ἃς ἦναι πληροφορημένη ὅτι καὶ ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἤδη καὶ διὰ παντός | καὶ εἶχομεν καὶ ἔξομεν ἰδιάζουσαν κλίσειν πρὸς τὸ ἄτομόν της, καὶ πάντοτε ἀγαθὰ | ὑπὲρ αὐτῆς καὶ φρονοῦμεν καὶ λέγομεν, καθὼς ἔπεται νὰ πράττωσιν οἱ φιλοῦντες : | καθότι δὲν δύναται βέβαια τὸ ἀγαθὸν δένδρον νὰ φέρῃ καρπὸν σαθρόν, οὔτε | ἡ εὖ διατεθειμένη καρδιά κακὰ νὰ ἐργάζεται. Ὅσα δ' ἐκεῖνος κατεῖπεν, ἅπαντα εἰσὶ | τοῦ κακοήθους νοός του τερατολογήματα. Τοιαύτην ἰδέαν ἃς ἔχη περὶ τῆς ἡμετέρας | διαθέσεως ἡ Πανιερότης της, καὶ ἐν ταύτῃ φιλοτιμείσθω διὰ παντός εἰς τὰς ἐνδείξεις | τῆς πρὸς τὸν πανάγιον Τάφον τοῦ Κυρίου ἡμῶν εὐλαβείας της. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ | τοσοῦτον πρὸς ἀπάντησιν ἀδελφικῶς. Τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς εἶεν θεόθεν ὅ,τι πλεῖστα, | ἄκρας θ' ὑγιείας ἐπειλημμένα καὶ παντός ἀγαθοῦ. ,αωλβφ Μαῖτου κζ'.

† ὁ Ἱεροσολύμων Ἀθανάσιος καὶ ἐν Χ(ριστι)ῶ αὐτῆς ἀδελφός : ↪

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1) Τοῦ αὐτοῦ καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 83 ἔγγραφον.

Ὁ τίτλος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων εἶναι : «Πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἁγίας Σιών».

2) Ἀγνοῶ τίς ὁ διαβαλὼν.

74

Ἐπιστολὴ τῶν προΐσταμένων τῆς Μονῆς Βατοπεδίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον¹ εὐχαριστήριος καὶ ἀπαντητικὴ ἐπιστολῆς του. (Αὐγούστος 1832).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 150. Ἐπὶ διφύλλου χάρτου διαστ. 0,32×0,225 μ. μὲ ὑδατίνας γραμμὰς καὶ κυσθίδια. Ἐπὶ κεφαλῆς σφραγίς τῆς Μονῆς. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας : «† τῶ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ μητροπολίτῃ ἀγίῳ Κρήτης Κυρίῳ κ(υρί)ῳ μελετίῳ, τῶ σεβασμιωτάτῳ ἡμῖν πατρὶ καὶ δεσπότῃ, προσκυνητῶς». Δι' ἄλλης χειρός : «ἐλήφθη τῇ κγῆ Νοεμβρίου». Διατήρησις καλή.

»τὴν ὑμετέραν θεοπρόβλητον καὶ σεβασμιωτάτην | ἡμῖν πανιερότητα δουλικῶς προσκυνοῦν | τες, πανευλαβῶς τὴν δεσποτικὴν αὐτῆς | δεξιὰν κατασπαζόμεθα.

† διαφυλάττοι αὐτὴν ἡ ἀνωτάτη θεία πρόνοια, δι' ἐντεύξεων τῆς ὑπεραγίας | θεοτόκου τῆς παρ' ἡμῖν θαυματουργοῦ βηματαρίσεως², ἄκρως ὑγιαίνουσαν ἄμε | ταπιώτως εὐήμεροῦσαν καὶ πανευδαιμονοῦσαν, μεθ' ὅσων ἐφίεται ἀγαθῶν κα | ταθυμίων, μέχρι βαθυτάτου γήρως καὶ λιπαροῦ. τὴν ἀπὸ Ἰουνίου τοῦ παρελ | θόντος πανίερον αὐτῆς ἐπιστολὴν κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἤδη λήγοντος εὐλα | βῶς δεξάμενοι, ἤσθη-

μεν ἐκ διαμέτρου περὶ τῆς θεοσυντηρήτου ἀγαθῆς | ὑγιείας της, ἠγαλ-
 λιάσθημεν δὲ διαφερόντως, ἐπιδαψιλευθέντες καὶ τὰς δε | σποτικὰς ἅμα
 εὐχὰς καὶ εὐλογίας της, καὶ ἐνεδυναμώθημεν κατὰ πολ | λά, καὶ εἰς τὸ
 νὰ ἐμφανισθῶμεν ἀμέσως πρὸς αὐτήν, ὑπερευχαριστοῦντες | θερμῶς
 διὰ τὴν χριστομίμητον εὐνοίαν καὶ κλίσιν ὅπου σῶζει εἰς τὸ Ἰε | ρὸν
 ἡμῶν μοναστήριον, καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς της δούλους, οἵτινες |
 καὶ ἐγκανχώμεθα ἐπερειδόμενοι, καὶ ἰκετεύομεν δλοψύχως νὰ φυ | λάτ-
 τη αὐτὰ ταῦτα ἀπαραμείωτα καὶ μέχρῃς ἐσχάτης της ἀναπνοῆς, | ὅτι τῇ
 ἀληθείᾳ μετὰ θ(εο)ῦ καὶ ἐλπίζομεν, καὶ δεφένδορα ἰσχυρὸν προεδεν- |
 δέρομεν, καὶ στύλον ὑπέρομαχον γνωρίζομεν, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τῶν
 | μακαρίων καὶ ἀειμνήστων ἀρχιερέων καὶ κτητόρων ἀρχαίων καὶ νε-
 ωτέρων συγκα | τελέξαμεν μνημονεύοντες τοῦ δεσποτικοῦ αὐτῆς ὀνόμα-
 τος ἐν πάσαις | ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ παννύχοις στάσεσι κατέμπρο-
 σθεν τῆς πανα | χράντου Βηματαρίσεως, καὶ γνησιώτατον πατέρα καὶ
 προστάτην κεκτῆ | μεθα, καὶ διαπρυσίως κηρύττομεν ὅτι θεία προνοία
 εὐμοιρήσαμεν, | ὑπὲρ ὧν καὶ αὐθις δεόμεθα ταπεινοφρόνως, νὰ δω-
 ρῆται τῇ ἱερᾷ ἡμῶν | μονῇ καὶ ἡμῖν τοῖς εὐγνώμοσι τέκνοις αὐτῆς ἐκ
 φυσικῆς της καλοκα | γαθίας καὶ ἀρχιερατικῆς χρησιότητος. ἡμεῖς δὲ
 μένομεν χρεῶσαι νὰ | κηρύττωμεν αὐτὰ ταῦτα, μὴ κρύπτοντες τὰς εὐ-
 εργεσίας, καὶ ὁμολογοῦντες | τὰς χάριτας διαπαντός, καὶ ἐξαιτούμενοι
 νὰ ἐπαυξάνη ταῦτα εἰς τὰς και | ρικὰς ἤδη ἀνάγκας καὶ ὑποθέσεις μας.
 Σεβασμιώτατε δέσποτα, διὰ | νὰ μὴ βαρύνωμεν τὰς δεσποτικὰς της ἀ-
 κοάς, σιωπῶμεν ἐν ὀλίγοις εἰκό | τως, καὶ πρὸς ἡσυχίαν καὶ ἀνάκλη-
 σιν τῆς δεσποτικῆς της εὐνοίας καὶ ἀγαθῆς δια | θέσεως περιγράφομεν,
 ὅτι τὰ εἰς πλάτος σημειωθέντα ἐν τῷ πανιέρῳ αὐτῆς | γράμματι καλῶς
 καὶ ἐμφρόνως ἐγνωρίσαμεν, καὶ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ δου | λεύωμεν τῇ
 ὑμετέρῳ πανιερότητι κατὰ χρέος μας ἀπαραίτητον, καὶ ἅς μᾶς | προσ-
 τάξῃ εἰς ὅσα μᾶς γνωρίζει ἱκανοὺς, ὡς ἀφιερωμένους καὶ εὐπειθεῖς
 εἰς τὰ | δεσποτικὰ αὐτῆς νεύματα καὶ προστάγματα. ὑπερευχαριστοῦ-
 μεν καὶ διὰ τὸ | ἐτήσιον τῶν 100 γροσίων, καὶ δεόμεθα ὅπως ὁ πανά-
 γαθος θεὸς νὰ τὴν ἀξιῶσῃ καὶ εἰς ἄλλα πολλά, καὶ μείζονα. φροντί-
 ζομεν καὶ εἰς ὅσα σημειοῖ ἡμῖν ἐξαιτού | μενοι αἴσια τέλη, καὶ εὐτυχῆ
 ἀποτελέσματα, τῇ συμπράξει τῆς δεσποτι | κῆς της δεξιᾶς διὰ τῶν θεο-
 πειθῶν αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν καὶ προστασιῶν. | αἱ εἴησαν ἡμῖν
 διὰ βίου ἀσφαλὲς φυλακτήριον : ,αωλβ' ἀυγούστου λ |

τῆς ὑμετέρας θεοπροβλήτου πανιερότητος |

δοῦλοι ταπεινοὶ καὶ εἰς τὰς προσταγὰς πρόθυμοι,

»ἅπαντες οἱ προϊστάμενοι τῆς Ἱερᾶς βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς
 μεγίστης | μονῆς τοῦ βατοπεδίου καὶ οἱ σὺν ἡμῖν ἐν χ(ριστ)ῷ ἀδελ-
 φοί² : —

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹⁾ Βλ. τῆς αὐτῆς Μονῆς ἐπιστολὴν κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 78.

²⁾ Ἡ παλαιότητα θαυματουργὸς εἰκῶν τῆς Μονῆς Βατοπεδίου εἶναι γνωστὴ καὶ μὲ τὸ ὄνομα «Κτιτόρῖσσα». Περὶ τῆς Βηματαρίσεως βλ. ΜΕΕ Β' 356 καὶ περὶ τοῦ εἰκονογραφικοῦ κύκλου τῆς Θεοτόκου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς εἰς τὸ Ἡμερολόγιον Κ. Φ. Σκώκου 1912, σ. 305, 1904, σ. 353. Ἄγνωπτόθεν προῆλθεν τὸ ὄνομα. Βηματάρης, ὡς γνωστόν, καλεῖται ὁ νεωκόρος, ὁ ἐπιμελούμενος τὰ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος.

75

Ἔγγραφον τῆς Δημογεροντίας Σαντορίνης δι' οὗ αἰτεῖται ἡ παροχὴ ἀρωγῆς διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὑπὸ Νεοφύτου Πελώνια ἀνεγειρομένου ναοῦ. (Νοέμβριος 1832).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 80. Ἐπὶ ὁμοίου διφύλλου χάρτου διαστ. 0,33×0,225 μ. μὲ ὑδατίνας γραμμάς, ψηφία G P καὶ κυαθίδια. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Τύπος σφραγίδος ἐλλειψοειδῆς μὲ ἐπιγραφὴν: «ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧ ΣΑΝΤΙΟΡ». Ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος: «Ἀριθ. 2427 | Πρὸς τὸν πανιερότατον καὶ θεοπρόβλητον μητροπολίτην ἅγιον Κρήτης. | ἡ ἐπαρχία Δήμου | Σαντορήνης». Τύπος σφραγίδος. Διατήρησις καλή.

Ἀριθ. 2427

Ἑλληνικὴ Πολιτεία

Πρὸς τὸν πανιερότατον καὶ θεοπρόβλητον μητροπολίτην ἅγιον Κρήτης

Ἡ ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία Σαντορίνης, τὴν ἐδαφιαίαν αὐτῆς προσκύνησιν | ἀνατιθέμενοι κατασπάσεται πανευλαβῶς τὴν πανίερον αὐτῆς ἁγίαν δεξιάν.

Εἰς τὴν αὐτὴν κεντρικὴν κώμην τῆς ἐπαρχίας ταύτης εἰς τῶν κατοίκων αὐτῆς, εὐλαβῆς | χριστιανὸς, τυχὼν μιᾶς θεοσεβάστου εἰκόνας τῆς Θεοτόκου, εὐλαβία κινούμενος, δι' ἀδείας τοῦ τότε ἀρχιερέως μας δι' ἰδίων ἐξόδων του, ἀνήγειρεν μικρὸν Ναόν, ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἤδη | οἱ εἰς αὐτὴν ἐκκλησιαζόμενοι εὐσεβεῖς, διὰ τῆς σμικρότητος τοῦ Ναοῦ ἐστενοχωροῦντο, ἀπε | φάσισεν ὁ υἱὸς τοῦ κτήτορος καὶ ἐφημέριος αὐτῆς, πανοσιώτατος ἅγιος Οἰκονόμος κύριος νε | όφυτος Πελώνιας, καὶ αὐτὸς θείῳ ζήλῳ καὶ εὐλαβείᾳ κινούμενος, καὶ πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν | εἰς αὐτὴν ἐκκλησιαζομένων εὐσεβῶν, ἵνα ἀνοικοδομήσῃ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν, καὶ γίνῃ | εὐρύχωρος, ὅστις συνάρσει θείᾳ διὰ ἀδείας τοῦ πανιεροτάτου ἀρχιερέως μας, τὴν μὲν μι | κρὰν ἐκκλησίαν καθεῖλεν καὶ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν δι' ἰδίων αὐτοῦ ἐξόδων, εὐρύχωρον | γενομένην τρισυπόστατον, βοηθείᾳ δὲ καὶ συνδρομῇ τῶν ἐδῶ εὐσεβῶν, καὶ ἐκ δανείων | ἐκτίσθησαν τὰ τειχία τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐλλειπόντων τῶν ὀρόφων, καὶ τοῦ ἔσωθεν | ἀναγκαίου καλοπισμοῦ τῆς ἐκκλησίας· ἀποροῦντος λοιπὸν τοῦ τρόπου πρὸς τὴν ἀπάρτησιν, | μένει ἡ ἐκκλησία ἀτελής. πληροφορηθέντες τοίνα ἐκ τῆς διαδοθείσης φήμης

τὰ φιλεύ | σπλαγχνα προτερήματα τῆς αὐτῆς σεβασμίου καὶ θεοπροβλή-
του πανιερότητος, καὶ ἐπιστηρίζον | τες τὴν ἀνάγκην μας εἰς τὴν κρα-
ταιὰν προστασίαν αὐτῆς, ἐπικαλούμεθα τῆς αὐτῆς | πανιερότητος τὰ
αἰσθητά, ἵνα συνεργήσῃ καὶ βοηθήσῃ, διὰ τῶν αὐτόθι ἡμετέ | ρων
ἀδελφῶν χριστιανῶν καὶ ἀποπερατωθῆ ἢ ἐκτέλεσις τοῦ ναοῦ τούτου, |
διὸ ἐξαποσιέλ | λεται, πρὸς τὰ φιλόστοργα σπλάγχνα τῆς αὐτῆς πανιε-
ρότητος, ὁ ρηθεις πανοσιώτατος | ἐν Ἱερομονάχοις ἅγιος Οἰκονόμος
κύριος νεόφυτος Πελώνας μετὰ τῆς συνοδείας του, καὶ | παρακαλοῦ-
μεν νὰ δεχθῆ αὐτὸν φιλοφρόνως εἰς τὰ φημιζόμενα καὶ χριστιανικὰ
αὐτῆς ἰδιώ | ματα καὶ νὰ συνεργήσῃ ὡς ἄνωθεν διὰ νὰ ἐκτελεσθῆ ὁ
Ναὸς οὗτος, εἰς ὃν ἐκτελεσ | μένων τῶν θείων λειτουργιῶν καὶ δεήσε-
ων θέλει μνημονεύεται ἀενάως τὸ πανίερον αὐτῆς | ὄνομα, καὶ τῶν
συνδρομητῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν. Ὅθεν πρὸς πίστωσιν ὑπογρα | φώ-
μεθα εἰς τὴν παρούσαν μας ἱκετικὴν ἐπιστολὴν ἐπιβεβαιωμένην οὖσαν
καὶ παρὰ τοῦ πανιερωτάτου | ἀρχιερέως μας ἁγίου Σαντορίνης | μέ-
νομεν δὲ μὲ τὸ βαθύτα | τον προσῆκον ὑἶκὸν σέβας. τῆς θεοπροβλήτου
καὶ Σεβασμίας πανιερότητος.

Ἐν Σαντορήνῃ τὴν 3. Νοεμβρίου 1832

Οἱ ἐπαρχιακοὶ Δημογέροντες
» λουῦγιζης Ν. Συρίγκος
» θεοδόσιος μίχας
» Θωμᾶς Μαρκεζίνης
ὁ Γραμματεὺς
Κ. Π. Χωραφᾶς

Τ.Σ. Δημογεροντία τῆς
Ἐπαρχίας Σαντορίνης
† Ὁ Σαντορίνης Ζαχαρίας βεβαιοῖ: .

76

Ἐπιστολὴ τοῦ ὁμογενοῦς Μιχαὴλ Τοσίτζα πρὸς τὸν Μητροπολίτην
Κρήτης Μελέτιον διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς
καταγραφῆς ἐπὶ τῇ προσεχεῖ ἐπισκέψει τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ. (Ἀπρί-
λιος 1833).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 119. Ἐπὶ διφύλλου χάρτου, διαστ. 0,30×0,21 μ. μὲ
ὑδατίνας γραμμᾶς, στοιχεῖα AL MASSO καὶ ἄγκυραν. Ἡ ἐπιστολὴ ἐπὶ
τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας: «Τῷ Πανιερωτάτῳ Ἁγίῳ
Κρήτης κυρίῳ Μελετίῳ, | τῷ σεβαστῷ μοι Δεσπότη— | Εἰς τὰ Χανιά». Δι'
ἄλλης χειρός: «ἐλήφθη τῇ 11ῃ μαΐου». Διατήρησις καλή.

Τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα

Διατηρῶν πάντοτε ζῶσαν τὴν ὑπόληψιν | μου πρὸς τὴν ὑμετέραν
σεβαστὴν μοι πανιερότητα καὶ τόσον | περισσότερον ἤδη, ὅσον ἠρεθίσ-
θην ἐκ τῶν παρελθόντων παρα | πόνων σας ἀνυποστάτων θεωρημάτων,
δὲν διαλείπω νὰ ἐπερωτήσω | πόθῳ τὴν περισπούδαστόν μοι αἰσίαν

ὕγειαν σας καὶ διὰ ταύτης μου, | ἥτις εἶναι τρίτη ἀφ' ἧς ἡμέρας στε-
ροῦμαι εὐχετικοῦ μοι νεωτέρας | τῆς ὑ. πανιερότητος ἐπιστολῆς αὐτόθεν,
καὶ συνάμω νὰ | σᾶς ἀναγγείλω, ὅτι εὐθὺς ὁποῦ ἡ διαπραγματευομένη
καὶ | προχωροῦσα ἐν τῷ τελειοῦσθαι εἰρήνη¹ μεταξὺ τῆς Πόρτας |
καὶ ὕψους του ἐπεσφραγισθῆ ἔξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, θέλει | ὁ Αὐ-
θέντης μας μεταβῆ αὐτοῦ περιηγήσεως χάριν², καὶ | μαζὺ μὲ τὴν Α.
᾿Υ. θέλω συμμεταβῆ κ' ἐγώ, ὅπου | τότε δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἐξάπαν-
τος θέλω εὖρη κοντὰ | εἰς τὴν ᾿Υ. Πανιερότητα τελειωμένην, καὶ κατὰ
πᾶσαν θεωρίαν | ἀνελλειπῆ τὴν γνωστὴν καταγραφὴν σας νὰ παρουσι-
ασθῆ εἰς | τὸν Αὐθέντην μας, διὰ νὰ δυνηθῶ τότε μ' εὐλόγους αἰτίας |
νὰ σᾶς δικαιώσω κοντὰ εἰς τὴν ὑψηλότητά του δι' ὅσῃν ἔτρεξε | παρὰ
πᾶσαν ἐλπίδα ἀνέκαθεν ἕως τώρα ἄοργητα. Ὅθεν, | ἂν ἡ παροῦσα μου
κατὰ τι προφθᾶση αὐτὴν τὴν καταγραφὴν | ἔλλειπτικὴν, ἃς λάβῃ ἡ ᾿Υ.
Πανιερότης σπουδῆν τὴν | πρόπευσαν διὰ τὴν τελειοποίησιν της, τὴν
ὑπὲρ ἄλλο ἀναγκαίαν.

Μὲ τοιαύτην λοιπὸν ἐλπίδα ἐν τοσοῦτῳ ἐξαιτοῦμαι | τὰς πανιέρους
εὐχὰς σας, καὶ ὑποσημειοῦμαι.

τῆς ᾿Υμετ. Πανιερότητος

ταπεινὸς δοῦλος
Μιχαὴλ Τσοσίτζας³

³ Ἀλεξάνδρεια τὴν 2 Ἀπριλί(ου) 1833

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹) Πρόκειται περὶ τῆς ἐν ἔτει 1833 συναφθείσης συνθήκης εἰρήνης μεταξὺ
τῆς Πύλης καὶ τοῦ Μεχμέτ ᾿Αλῆ Πασᾶ τῆς Αἰγύπτου, τῆς γνωστῆς ὡς συνθή-
κης Χουγκιὰρ Ἰσκελεσί. Βλ. σχετικῶς De Cadalvène et E. Barrault,
Histoire de la Guerre de Mehmed Ali contre la Porte Ottomane (1831-
1833), Paris 1837, σ. 319.

²) Περὶ τῆς ἐν ἔτει 1833 περιηγήσεως τοῦ Μεχμέτ ᾿Αλῆ εἰς Κρήτην βλ.
«Κρητικὰ Χρονικὰ» Α', σ. 354.

³) Ἄλλαι δύο ἐπιστολαὶ τοῦ ἰδίου πρὸς τὸν αὐτὸν Μελέτιον ἐδημοσιεύθη-
σαν εἰς «Κρητικὰ Χρονικὰ» Ε', σσ. 89 καὶ 93.

† Ο ΛΑΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ
ΕΥΜΕΝΙΟΣ [ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ